

ČEZMEJNA DANTEJEVA POT

IZ DEVINA V IZOLO

Florentinsko plemstvo in istrski kodeksi

Italija / Slovenija

Dvodnevni izlet

Trajanje: 2 dni**POTEK:**

1. dan: Devin → Trst

2. dan: Trst → Izola (Slovenija)

Tema: od Dantejeve legende v Devinu skozi literarni Trst do kodeksov iz 14. stoletja v Izoli

KRAJŠI OPIS POTI

Dvodnevni izlet, ki razgledno Dantejevo skalo v bližini Devinskega gradu povezuje z bogato literarno-turistično ponudbo v Trstu in literarnimi zakladi v Izoli. Prvi dan je posvečen Italiji: od Devinskega gradu in Rilkejeve pešpoti do Muzeja tržaške književnosti LETS in dveh tržaških projektov — *Per li rami*, mestni literarni sprehodi po petih parkih in vrtovih, ter *Tracce di parole*, fotografsko-literarne poti, posvečene Aniti Pittoni in Gianiju Stuparichu z obiski kavarn in sprehodi po zgodovinskih mestnih ulicah. Drugi dan pot popelje čez mejo, proti Izoli, kjer je na vrsti odkrivanje Dantejevih kodeksov izpod peresa Campennija, Palače Besenghi degli Ughi, pohodniških in kolesarskih stez, arheoloških najdišč in literarnih festivalov na obali slovenske Istre.

1. DAN — DEVIN → TRST

PROGRAM – 1. DAN

Devinski grad in Dantejeva skala

Rilkeva pešpot (obalna sprehajalna pot od Devina do Sesljana, 2 km)

Prihod v Trst, Muzej tržaške književnosti LETS

Kosilo

Per li rami: Ljudski vrt v Trstu (začetek literarnega sprehoda)

Per li rami: Spominski park na griču Sv. Justa

Per li rami: Vrt Sv. Mihaela

Per li rami: Park svetega Ivana

Per li rami: Razgledišče pri obelisku na Opčinah

Alternativna izbira:

Tracce di parole: sprehod, posvečen Aniti Pittoni ali Gianiju Stuparichu (po izbiri)

Nočitev

ITALIJA

Devinski grad in Dantejeva skala

Devin, Trst, Furlanija - Julijska krajina

Lokacija: Devin (Trst), Jadranska obala

Urniki: od 17. marca vsak dan: marca 9:30–16:00 | aprila–septembra 9:30–17:30 | prva polovica oktobra 9:30–17:00 | druga polovica oktobra do 2. novembra 9:30–16:00

Vstopnina: skupna karta (Devinski grad + stari grad): 13,50 EUR | samo stari grad: 5,00 EUR

Dostopnost: skalo vidite z grajskega balkona, dostopnega za invalide

Info: castellodiduino.it

Devinski grad varuje legendarno Dantejevo skalo. Po izročilu, ki ga potrjuje tudi Kandler, je velikega pesnika kot odposlanca Cangrandeja della Scale gostil Hugo VI. Devinski. Dante se je zatekal k razmisleku na skalo, ki se odmaknjeno od obale dviguje nad morje, po njem imenovano Dantejeva skala. Princeza Hohenlohe je o tem napisala pesnitev (Vir: Valentina Petaros Jeromela, *La »Divina« in sloveno*, 2021).

Rilkejeva pešpot

Od Devina do Sesljana, Trst

Lokacija: od Devina do Sesljana (Trst) po robu obmorskih kraških sten

Urniki: odprto vsak dan, vse leto

Vstopnina: brezplačno

Dostopnost: naravoslovna pot ni primerna za osebe z omejeno mobilnostjo

Info: discover-trieste.it

2 km dolga obalna pot po robu kraških sten, ki strmo padajo v Jadransko morje. Pešpot je poimenovana po Rainerju Marii Rilkeju, ki je tu napisal znamenite Devinske elegije. Pot poteka ob Naravnem rezervatu Devinske stene.

Muzej tržaške književnosti LETS – Trst

Trst

Lokacija: center Trsta

Urniki: ponedeljek–sobota 10:00–17:00 | nedelja 10:00–13:00 | zaprto ob torkih

Vstopnina: brezplačno

Dostopnost: dostopno

Informacije: lets.trieste.it/ita/

Pot po mestu, ki je stičišče evropske književnosti: Svevo, Joyce, Saba, Tomizza.

PER LI RAMI – MESTNI LITERARNI SPREHODI PO TRSTU

Od Ljudskega vrta do razgledišča pri obelisku na Opčinah

Trst – sprehod skozi pet mestnih zelenih površin

Lokacija: Trst – od Ljudskega vrta do razgledišča pri obelisku na Opčinah

Urniki: stalne poti, ki jih lahko samostojno raziskujete s pomočjo kode QR

Vstopnina: brezplačno

Informacije: cizerouno.it

V sklopu projekta *Per li rami* je Ljudski vrt v Trstu izhodišče mestnih literarnih sprehodov, ki povezujejo različne dele mesta in prečkajo čudovite zelene površine. Obiskovalci se tam lahko ustavijo in poslušajo posnetke, dostopne prek kode QR, ki razkrivajo povezavo med avtorji in krajem. Projekt omogoča spoznavanje prepletanja sozvočij in povezav med avtorji ter obiskovalcu razkriva literarne drobtinice in kraje, ki jih lahko kot koščke sestavljanke vsak obiskovalec samostojno sestavi v celoto.

Pisatelji: Svevo, Joyce, Saba, Tomizza, Magris, Manzoni, Covacich, Heinrichen

Postaje literarnega sprehoda:

- ◆ Ljudski vrt (Giardino pubblico) v Trstu – začetna točka | 07:00–19:00 pozimi, 07:00–20:00 poleti | dostopno z invalidskim vozičkom
- ◆ Spominski park (Parco della Rimembranza) – vedno odprto | zaradi stopnic je dostop otežen za osebe z omejeno mobilnostjo
- ◆ Vrt Sv. Mihaela (Giardino San Michele) – 08:00–18:15 pozimi, 08:00–20:15 poleti | težko dostopen za osebe z omejeno mobilnostjo
- ◆ Park sv. Ivana – 07:00–17:00, zaprto ob sobotah in nedeljah | dostopno z invalidskim vozičkom
- ◆ Razgledišče pri obelisku na Opčinah (Belvedere dell'Obelisco a Opicina) – vedno odprto | dostopno z invalidskim vozičkom

TRACCE DI PAROLE: ANITA PITTONI IN GIANI STUPARICH V TRSTU

Kjer se kraji srečajo z zgodbami

Trst – mestne fotografsko-literarne poti

Lokacija: Trst mestno središče – dvorana Selva v palači Gopchevich in Muzej LETS (dopoldan)

Urniki: festival: 24. januarja – 8. februarja 2026 | dopoldne 10:00–13:00, popoldne 14:00–17:00

Obiskovalci lahko samostojno raziskujejo opisane poti tudi po zaključku festivala.

Vstopnina: preverite

Dostopnost: dostopno

Informacije in datumi: exhibitaround.com

Projekt *Tracce di parole. Anita Pittoni in Giani Stuparich v Trstu, kjer se kraji srečajo z zgodbami* postavlja v ospredje literarno in umetniško kulturo Trsta in dve izjemni osebnosti 20. stoletja, katerima sta posvečeni dve fotografsko-literarni poti. V tem projektu literarnega trajnostnega turizma se mesto prepleta z življenjem obeh avtorjev, obiskovalcem pa ponuja poučno potopitveno izkušnjo. Osrednji del projekta je dvodnevni

mini-festival. Vsak dan je posvečen enemu avtorju. Posebnost tega projekta je pripovedovanje zgodb (storytelling), ki kot rdeča nit povezuje dogodke. V pripovedih se prepletajo literatura, fotografija in pokrajina, ki mesto spremenijo v živo kulturno kuliso.

Pot, posvečena Aniti Pittoni

- ◆ Trg Unità d'Italia
- ◆ Literarne kavarne v Trstu
- ◆ Ulica San Nicolò
- ◆ Meščansko stanovanje Anite Pittoni v Ulici della Cassa di Risparmio
- ◆ Muzeja Sartorio in Revoltella
- ◆ Knjižnica Hortis

Pot, posvečena Gianiju Stuparichu:

- ◆ Kavarna Caffè alla Stazione
- ◆ Nekdanji licej Dante
- ◆ Družinska hiša v Ulici Trento
- ◆ Rezidenca v Ulici del Monte Cengio
- ◆ Atelje Mascherini
- ◆ Kavarna Tommaseo

2. DAN — IZOLA – DANTEJEVI KODEKSI IN ISTRSKA OBALA

PROGRAM – 2. DAN

Odhod iz Trsta proti Izoli (Slovenija)

Prihod v Izolo, staro mestno jedro

Palača Besenghi degli Ughi in povezava s šestnajstim spevom Raja

Podestatova palača in zgodovina dveh prepisov Dantejevega dela

Sprehod: Dantejeva ulica, beneški lev, italijanska skupnost Comunità Dante Alighieri

Kosilo

Izolana – Hiša morja (muzej)

Mestna knjižnica Izola

Pohodniška pot (po izbiri)

Arheološka najdišča (po izbiri)

SLOVENIJA – IZOLA

Palača Besenghi degli Ughi

Staro mestno jedro Izola, Slovenija

Lokacija: staro mestno jedro Izola, Slovenija

Urniki: staro mestno jedro je vedno dostopno | zunanost palače je vedno na ogled

Vstopnina: brezplačno (staro mestno jedro in zunanost)

Dostopnost: staro mestno jedro je zaprto za promet in v celoti dostopno

Informacije: visitizola.com

V šestnajstem spevu Raja je Dante zapisal verze, v katerih Cacciaguida našteva starodavne florentinske rodbine: »Videl sem Ughe, Catelline, Grece, Filippe...« (Raj, šestnajsti spev, 88-90). Rodbina Besenghi degli Ughi iz Izole ohranja to povezanost s Firencami. V 19. stoletju je bil Giuseppe Pasquale Besenghi degli Ughi eden najizrazitejših izobražencev v Istri.

Podestatova palača in srednjeveška prepisa Dantejevega dela

Staro mestno jedro Izola, Slovenija

Izola se lahko pohvali z dvema kodeksoma, srednjeveškima rokopisoma Božanske komedije, opremljenima s komentarji Benvenuta Rambaldija iz Imole, ki ju je ročno prepisal tedanji podestator notar in sekretar Pietro Campenni iz Tropee. Hranijo ju v Parizu (BnF, Ital. 77) in Benetkah (Marciana, It. IX, 692), nastala pa sta leta 1395 in 1398-1400 v Izoli.

Dantejevi kraji v Izoli

- ◆ Podestatova palača in Beneški krilati lev – zgodovinski sedež uprave, dostopno
- ◆ Palača Besenghi degli Ughi – florentinska rodbina, omenjena v šestnajstem spevu Raja (88–90)
- ◆ Dantejeva ulica (Via Dante) – v Izoli, Piranu in Kopru
- ◆ Italijanska skupnost *Comunità degli Italiani Dante Alighieri* – kulturno, športno in rekreativno društvo
- ◆ Osnovna šola Dante Alighieri v Izoli – Ul. Oktobrske revolucije 10 | dante-alighieri.si
- ◆ Nekdanja italijanska šola Dante Alighieri – zgodovinska stavba, delno dostopna

Muzeji in knjižnice v Izoli

- ◆ Izolana – Hiša morja – muzej, ogledi za skupine po dogovoru 05 640 10 50
- ◆ Mestna knjižnica Izola – Ul. Osvobodilne fronte 15 | pon.–pet. 09:00–18:30 | izo.sik.si

Literarni festivali v Izoli

- ◆ **Forum Tomizza:** literarni festival, maj: razstave, predstavitve knjig, literarne poti, simpoziji
- ◆ **Informacije:** forumtomizza.com
- ◆ **Vilenica:** mednarodni literarni festival, september: okrogle mize, branja, srečanja o Srednji Evropi

Informacije: vilenica.si

DODATNI NASVETI

SLOVENIJA

Izolske pešpoti

- ◆ Po poteh vodnih virov – vse leto
- ◆ Krajša in daljša pot na hrib – vse leto
- ◆ Pot po soncu – vse leto
- ◆ Po Strunjanski dolini – vse leto

Izolske kolesarske poti

- ◆ Po poti nekdanje železnice Parenzane – vse leto
- ◆ Po istrskem podeželju – vse leto
- ◆ Po korteški strmini – vse leto
- ◆ Od Medljana do Kroga – vse leto
- ◆ S kolesom po nekdanji obalni cesti – vse leto

Izolska arheološka najdišča

- ◆ Arheološko najdišče Kaštelir – vse leto | visitizola.com
- ◆ Arheološki park Simonov zaliv – april–september | vila.simonovzaliv@upr.si
- ◆ Arheološko območje Viližan – vse leto

Literarne poti in kraji

- ◆ Ilirska Bistrica – Pot Dragotina Kette: <https://www.ilirska-bistrica.si/objava/967469>
- ◆ Sežana – Pot in hiša Srečka Kosovela: sezana.si/objava/301140
- ◆ Dutovlje – Spominska soba Borisa Pahorja: <https://www.visitkras.info/soba-borisa-pahorja>
- ◆ Velike Lašče – Hiša Levstika in Stritarja: <https://velikolaska.si/en/spominska-soba/>
- ◆ Nova Gorica – Ljubka Trail po sledih Ljubke Šorli: <https://www.go2025.eu/en/projects/the-ljubka-trail>

- ◆ Vrhnika – Spominska soba in Pot Ivana Cankarja: <https://visitvrhnika.si/>
- ◆ Ljubljana – Hiša Valentina Vodnika: <https://www.visitljubljana.com/sl/obiskovalci/>

ITALIJA

Literarne poti in kraji, Furlanija-Julijska krajina

- ◆ Trst – Pot Fulvia Tomizze: https://itinerari.comune.trieste.it/letterari/la-trieste-di-tomizza/#pll_switcher
- ◆ Trst – Pot Itala Sceva: <https://itinerari.comune.trieste.it/letterari/la-trieste-di-svevo/>
- ◆ Trst – Pot Umberta Saba: <https://itinerari.comune.trieste.it/letterari/la-trieste-di-saba/>
- ◆ Trst – Pot Jamesa Joyce: <https://itinerari.comune.trieste.it/letterari/la-trieste-di-joyce/>
- ◆ Trst – Pot Piccolomini: <https://tristemetro.eu/itinerari/itinerario/66/itinerario-piccolomini>
- ◆ Trst – Pot Sir Richard Burton: <https://tristemetro.eu/itinerari/itinerario/64/itinerario-sir-richard-burton>;
- ◆ Trst – Pot Scipia Slataper: <https://tristemetro.eu/itinerari/itinerario/60/itinerario-scipio-slataper>
- ◆ Gabriele D'Annunzio – Kip, Devinski grad, Štivan, Bazilika v Akvileji, Červinjan
- ◆ Gradež – Kraj Biagia Marin: [youtube](https://www.youtube.com/watch?v=2jBpc6seAN4)
- ◆ Lignano in Marano: Ernest hemingway: <https://www.youtube.com/watch?v=2jBpc6seAN4>
- ◆ Gorica: Pot Carla Michelstaedter: <https://letsgo.gorizia.it/percorso/carlo-michelstaedter-e-la-comunita-ebraica-di-gorizia/>
- ◆ Gorica - Rojstna hiša Graziadia Isaie Ascoli: <https://letsgo.gorizia.it/punto-di-interesse/casa-di-graziadio-isaia-ascoli/>

DANTEJEVI KODEKSI V FURLANIJ

V Furlaniji - Julijski krajini se hrani šest Dantejevih rokopisov, ki pričajo o veliki ljubezni do Danteja na tem območju (G. Vale). Trije pomembnejši kodeksi:

- ◆ Guarnerijeva knjižnica (*Biblioteca Guarneriana*) v kraju San Daniele del Friuli – Fontaninijev kodeks
- ◆ Nadškofijska in Bartolinijeva knjižnica (*Biblioteca Arcivescovile e Bartoliniana*) v Vidmu – Bartolinijev kodeks
- ◆ Knjižnica Univerze v Vidmu (*Biblioteca dell'Università di Udine*) – Floriov kodeks

Claricinijev kodeks, ki je bil po Griggijevi oceni prepisan v Čedadu, je edini, za katerega obstajajo dokazi o tem, da je bil izdelan v Furlaniji (Favaro, 2017, 26).

LITERARNI PARKI V FURLANIJ - JULIJSKI KRAJINI

- ◆ Park Ungaretti v Zagraju (Gorica) – park, posvečen Giuseppeju Ungarettiju
- ◆ Literarni park Ippolito Nievo Cordovado (Pordenone) – *Spoved Italijana*

LITERARNI FESTIVALI IN DOGODKI V FURLANIJ - JULIJSKI KRAJINI

- ◆ Dantedì (25. marca) – mednarodni dan Danteja Alighierija
- ◆ Pordenone Legge – knjižni festival | pordenonelegge.it
- ◆ Dedic Festival Pordenone (festival, posvečen enemu avtorju, v Pordenonu) | dedicafestival.it
- ◆ Monfalcone Geografie (festival GEOgrafije v Tržiču) | geografiemonfalcone.it
- ◆ èStoria Festival Gorizia (festival èStoria v Gorici) | estoria.it
- ◆ TriesteBookfest (tržaški literarni festival) | triestebookfest.com
- ◆ Montagna Teatro Festival Letteratura (festival gorskega literarnega in gledališkega ustvarjanja) – Gledališče Verdi v Pordenonu | teatroverdipordenone.it
- ◆ Riflettori sul nord-est (Severovzhod pod reflektorji) – Latisana | comune.latisana.ud.it

DIGITALNI VIRI

- ◆ Devinski grad: castellodiduino.it
- ◆ Spletna stran Visit Izola: visitizola.com
- ◆ Podcast SicCome Dante: siccomedante.it

VREDNOST ČEZMEJNE IZKUŠNJE

Dvodnevni izlet povezuje Dantejevo legendo s tržaške obale z oprijemljivo literarno dediščino v Izoli in z bogato ponudbo mestnega literarnega turizma. Prvi dan je namenjen literarnemu popotovanju po Trstu: od Devinskega gradu, kjer se nahaja Dantejeva skala, po Rilkejevi pešpoti do muzeja tržaške književnosti LETS in nazadnje literarni sprehodi, ki mesto spremenita v živo literarno kuliso — projekt *Per li rami*, ki vodi skozi pet parkov v spremstvu glasov Sveva, Joyca, Sabe in Magrisa, ter fotografsko-literarna sprehoda *Tracce di parole*, ki obujata življenje Pittonijeve in Stuparicha v mestnih kavarnah in po zgodovinskih ulicah. Drugi dan nas pot popelje čez mejo, v Izolo, kjer kodeksa, srednjeveška prepisa Dantejeve Božanske komedije iz 14. stoletja, plemiška palača Besenghi degli Ughi ter celotna kulturna, naravna in športna ponudba obale slovenske Istre dopolnjujejo edinstveno izkušnjo, ki jo ponuja čezmejni literarni turizem.